A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2018. március 21.* [i]

„Előzetes döntéshozatal – Szociális biztonság – Az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti megállapodás – A szociális biztonsági rendszerek koordinálása – 883/2004/EK rendelet – 7., 63. és 64. cikk – Munkanélküli-ellátások – Más tagállamba távozó munkanélküli – Az ellátásokra való jogosultság fenntartása – Időtartam”

A C-551/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Centrale Raad van Beroep (szociális és közszolgálati fellebbviteli bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2016. október 31-én érkezett, 2016. október 26-i határozatával terjesztett elő a

J. Klein Schiphorst

és

a **Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök (előadó), C. G. Fernlund, A. Arabadjiev, S. Rodin és E. Regan bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. szeptember 20-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen képviseletében J. Hut, meghatalmazotti minőségben,

– a holland kormány képviseletében L. Noort és K. Bulterman, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Pavliš és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– a dán kormány képviseletében M. Wolff, C. Thorning és J. Nymann-Lindegren, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– a svéd kormány képviseletében A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, L. Swedenborg és F. Bergius, meghatalmazotti minőségben,

– a norvég kormány képviseletében K. Moen és D. Lund, meghatalmazotti minőségben,

az Európai Bizottság képviseletében M. van Beek és D. Martin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. november 29-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2012. május 22-i 465/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2012. L 149., 4. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o., a továbbiakban: 883/2006 rendelet) 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a J. Klein Schiphorst és a Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (a munkavállalók biztosításának kezeléséért felelős intézet igazgatótanácsa, Hollandia) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, melynek tárgya a J. Klein Schiphorst által a munkanélküli-ellátása exportálási időszakának a három hónapot meghaladó időszakra való meghosszabbítása iránt előterjesztett kérelem elutasítása.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az EK–Svájc-megállapodás

3 Az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról szóló, 1999. június 21-én Luxemburgban aláírt megállapodás, amelyet az Európai Közösség nevében a Svájci Államszövetséggel létrejött hét megállapodás megkötéséről szóló, 2002. április 4-i 2002/309/EK, Euratom tanácsi és – a tudományos és műszaki együttműködésről szóló megállapodás tekintetében – bizottsági határozat hagyott jóvá (HL 2002. L 114. o., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 41. kötet, 89. o.; a továbbiakban: EK–Svájc-megállapodás) a 8. cikkében az alábbiak szerint rendelkezik:

„A Szerződő Felek, a II. mellékletnek megfelelően, rendelkezéseket fogadnak el a szociális biztonsági rendszerek összehangolásáról, különösen az alábbiak érdekében:

[…]

b) az alkalmazandó jogi előírások meghatározása;

[…]

d) juttatások folyósítása a Szerződő Felek felségterületén lakóhellyel rendelkező személyek részére;

[…]”

4 Az EK–Svájc-megállapodás II. melléklete, melyet a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, és az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség közötti, a személyek szabad mozgásáról szóló, 2012. március 31-i megállapodás által létrehozott Vegyes Bizottság 1/2012 határozata (HL 2012. L 103., 51. o.) módosított, 1. cikkében a következőket írja elő:

„(1) A szerződő felek megállapodnak, hogy egymás között a szociális biztonsági rendszerek koordinációja végett az Európai Unió azon jogi aktusait, amelyekre e melléklet A. szakasza hivatkozik, az ott meghatározott módosításokkal alkalmazzák, vagy az ilyen jogi aktusokkal egyenértékű szabályokat alkalmaznak.

(2) A »tagállam(ok)« kifejezést az e melléklet A. szakaszában hivatkozott jogi aktusokban úgy kell értelmezni, hogy abba az Európai Unió vonatkozó jogi aktusai által meghatározott államok mellett Svájc is beletartozik.”

5 E melléklet A. szakasza többek között a 883/2004 rendeletre hivatkozik.

A 883/2004 rendelet

6 A 883/2004 rendelet (3), (4), (32) és (45) preambulumbekezdése az alábbiakat állapítja meg:

„(3) A szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendeletet [HL 1971. L 149., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 35. o.] többször módosították és tették naprakésszé abból a célból, hogy ne csak a közösségi szinten zajló fejleményeket vegye figyelembe – beleértve a Bíróság ítéleteit –, hanem a jogszabályokban nemzeti szinten bekövetkezett változásokat is. Ezek a tényezők szerepet játszottak a közösségi koordinációs szabályok összetetté és terjedelmessé válásában. Ezért fontos e szabályok felváltása, egyben korszerűsítése és egyszerűsítése a személyek szabad mozgására vonatkozó célkitűzés megvalósítása céljából.

(4) Fontos a nemzeti szociális biztonsági jogszabályok különleges sajátosságainak tiszteletben tartása és kizárólag egyetlen koordinációs rendszer kidolgozása.

[…]

(32) A munkavállalók mobilitásának előmozdítása érdekében különösen szükséges a munkakeresés megkönnyítése a különböző tagállamokban; ezért minden tagállamban szükség van a munkanélküli-biztosítási rendszerek és a foglalkoztatási szolgálatok közötti szorosabb és hatékonyabb együttműködés biztosítására.

(45) Mivel a tervezett intézkedés céljait, nevezetesen a személyek szabad mozgására vonatkozó jog hatékony gyakorlását biztosító koordinációs intézkedéseket a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért a tervezett intézkedés terjedelme és hatásai miatt azok közösségi szinten jobban megvalósíthatók, a Közösség a Szerződés 5. cikkében meghatározott szubszidiaritás elvének megfelelően intézkedéseket hozhat. Az arányosság elvének megfelelően, amint azt az említett cikk meghatározza, ez a rendelet nem lépi túl a célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket.”

7 A 883/2004 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ezt a rendeletet a tagállamok állampolgáraira, egy tagállamban lakóhellyel rendelkező hontalanokra és menekültekre – akik egy vagy több tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak vagy tartoztak –, valamint ezek családtagjaira és túlélő hozzátartozóira kell alkalmazni.”

8 E rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Ezt a rendeletet a következő szociális biztonsági ágakra vonatkozó valamennyi jogszabályra kell alkalmazni:

[…]

h) munkanélküli-ellátások;

[…]”

9 Az említett rendelet 7. cikke, melynek címe „Mentesség a lakóhelyre vonatkozó szabályok alól”, a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet eltérő rendelkezéseinek hiányában az egy vagy több tagállam jogszabályai vagy e rendelet értelmében fizetendő pénzbeli ellátások nem csökkenthetők, nem módosíthatók, nem függeszthetők fel, nem vonhatók vissza vagy foglalhatók le azzal az indoklással, hogy a jogosult vagy családtagjai nem az ellátások nyújtásáért felelős intézmény helye szerinti tagállamban rendelkeznek lakóhellyel.”

10 Ugyanezen rendelet 63. cikke, melynek címe „A lakóhelyhez kapcsolódó szabályok alóli mentességre vonatkozó különös rendelkezések”, a következőképpen rendelkezik:

„E fejezet alkalmazása során a 7. cikket csak a 64., 65. és 65a. cikkben meghatározott esetekben és az ott megállapított mértékben lehet alkalmazni.”

11 A 883/2004 rendelet 64. cikke, melynek címe „Más tagállamba távozó munkanélküliek”, a következőket írja elő:

„(1) Az a teljes munkanélküli, aki az illetékes tagállam jogszabályai szerint megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek, és aki munkakeresés céljából egy másik tagállam területére távozik, fenntartja a jogosultságát pénzbeli munkanélküli-ellátásokra a következő feltételek és korlátozások mellett:

[…]

c) az ellátásra való jogosultság három hónapig áll fenn attól a naptól számítva, amikor az érintett személy megszűnt az általa elhagyott tagállam foglalkoztatási szolgálata rendelkezésére állni, feltéve, hogy az ellátások időtartama nem haladja meg az utóbbi tagállam jogszabályai szerint neki járó ellátások időtartamát; az illetékes szolgálatok vagy intézmények ezt a három hónapos időszakot legfeljebb hat hónapra hosszabbíthatják meg;

[…]

(2) Ha az érintett személy visszatér az illetékes tagállamba azon időszak eltelte előtt vagy lejártakor, amely során az (1) bekezdés c) pontja szerint ellátásra jogosult, továbbra is jogosult ellátásra az említett tagállam jogszabályai alapján. Az érintett személy elveszíti az illetékes tagállam jogszabályai szerinti ellátásra való jogosultságot, ha a jogosultsági időszak lejártát megelőzően vagy lejártakor nem

tér vissza oda, kivéve, ha az említett jogszabályok rendelkezései kedvezőbbek. Kivételes esetben az illetékes szolgálatok vagy intézmények engedélyezhetik az érintett személy későbbi visszatérését a jogosultság elvesztése nélkül.

[…]”

A holland jog

12 Az Algemene wet bestuursrecht (a közigazgatási jogról szóló általános törvény) 3:4. cikke értelmében:

„(1) Jogszabályból vagy a gyakorlandó hatáskör jellegéből eredő korlátozás hiányában a közigazgatási hatóság mérlegeli a határozat által közvetlenül érintett érdekeket.

(2) A határozat által egy vagy több érintettnek okozott hátrányok nem lehetnek aránytalanok a határozattal elérni kívánt célokhoz képest.”

13 A Werkloosheidswet (a munkanélküliségről szóló törvény, a továbbiakban: WW) 19. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében nem jogosult ellátásra az a munkavállaló, aki Hollandián kívül rendelkezik lakóhellyel vagy nem üdülési céllal tartózkodik külföldön.

14 A WW 19. cikkének (9) és (10) bekezdése értelmében:

„(9) Az (1) bekezdés e) pontjától eltérően a nem üdülési céllal Hollandián kívül tartózkodó munkavállaló ellátásra való jogosultsága fennmarad, ha e külföldi tartózkodás ideje alatt a VI. és XA. fejezet értelmében vett munkaerőpiaci integrációja szempontjából kedvező tevékenységben működik közre, amennyiben

a) e tevékenység időtartama nem hosszabb hat hónapnál;

b) e tevékenység szándéknyilatkozat által alátámasztottan tényleges kilátást nyújt arra, hogy annak nyomán legalább hat hónapos munkaviszony létesül; és

c) e tevékenységre az Európai Unió egyik tagállamában, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes másik államban vagy Svájcban kerül sor.

(10) E cikk alkalmazásában a »szándéknyilatkozat« olyan aláírt nyilatkozatot jelent, amelyben az aláíró kijelenti, hogy a VI. és XA. fejezet értelmében vett munkaerőpiaci integrációja szempontjából kedvező tevékenységben közreműködő munkavállalót e tevékenység megszűnése után foglalkoztatni kívánja.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15 Mialatt Hollandiában lakott, és ezen országban 2011. május 2-től kezdődően a WW szerinti munkanélküli-ellátásban részesült, J. Klein Schiphorst, aki holland állampolgár, 2012. július 19-én tájékoztatta a munkavállalók társadalombiztosításait kezelő intézetet (a továbbiakban: Uwv), hogy Svájcba kíván utazni abból a célból, hogy ott munkát keressen, és ehhez kérelmezte a munkanélküli-ellátásra vonatkozó jogosultságainak a fenntartását.

16 2012. augusztus 8-i határozatával az Uwv helyt adott J. Klein Schiphorst kérelmének a 2012. szeptember 1-jétől 2012. november 30-ig terjedő időszak vonatkozásában.

17 J. Klein Schiphorst a 2012. november 19-i elektronikus levelében a 883/2004 rendelet alapján azt kérte, hogy az Uwv három hónapot meghaladó időszakra hosszabbítsa meg a WW szerinti munkanélküli-ellátásának exportálási időszakát.

18 2012. november 21-i és 2013. január 16-i határozatával az Uwv elutasította az említett kérelmet, valamint az ezen elutasítás ellen benyújtott panaszt. Ezen utóbbi határozatában az Uwv kifejtette, hogy nem él a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének c) pontjában az illetékes szolgálatok vagy intézmények számára biztosított azon lehetőséggel, amely szerint a munkanélküli-ellátások exportálási időszakát legfeljebb hat hónapra meghosszabbíthatják.

19 A Rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság, Hollandia) 2013. október-2 i határozatával helyt adott a J. Klein Schiphorst által az Uwv 2013. január 16-i határozatával szemben indított keresetnek, mivel ezen utóbbi nem fejtette ki kellőképpen azokat az indokokat, amelyek miatt nem élt e lehetőséggel.

20 Az Uwv a 2013. november 15-i határozattal ismét megalapozatlannak nyilvánította a J. Klein Schiphorst által a 2012. november 21-i határozattal szemben benyújtott panaszt. Az Uwv, mivel úgy vélte, hogy Hollandiában általában nagyobb esély van az elhelyezkedésre, mint más országokban, közölte, hogy főszabály szerint a munkanélküli-ellátások exportálási időszakát a Minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid (szociális és munkaügyi miniszter, Hollandia) utasításainak megfelelően nem hosszabbítja meg három hónapnál hosszabb időszakra. Az Uwv e tekintetben úgy vélte, hogy J. Klein Schiphorst arra való törekvései, hogy Svájcban munkát találjon, és az általa hivatkozott körülmények nem adnak alapot annak megállapítására, hogy a jelen ügyben észszerűtlen ezen főszabályhoz ragaszkodni.

21 A rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) a 2014. június 4-i ítéletben elutasította a J. Klein Schiphorst által a 2013. november 15-i határozattal szemben előterjesztett keresetet. E bíróság megállapította, hogy a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének c) pontjában előírt lehetőség diszkrecionális jellegére tekintettel az Uwv számára megengedett, hogy e lehetőséget a nemzeti jog szabályai szerint alkalmazza.

22 J. Klein Schiphorst ezen utóbbi ítélettel szemben fellebbezést terjesztett a Centrale Raad van Beroep (szociális és közszolgálati fellebbviteli bíróság, Hollandia) elé.

23 Ebben a kontextusban a kérdést előterjesztő bíróság kételyeket táplál azt illetően, hogy az uniós joggal összeegyeztethető-e az Uwv azon döntése, hogy megtagadja azt, hogy J. Klein Schiphorst javára éljen a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának második részében az illetékes szolgálatok vagy intézmények számára előírt, arra vonatkozó lehetőséggel, hogy a munkanélküli-ellátások exportálási időszakát három hónapon túlmenő időszakra meghosszabbítsa.

24 Konkrétan a kérdést előterjesztő bíróságban először is az a kérdés merült fel, hogy a tagállamok számára megengedett-e az, hogy e lehetőséggel semmilyen körülmények között ne éljenek. Nemleges válasz esetén ezen bíróság úgy véli, hogy szükséges lenne annak megállapítása, hogy a 883/2004 rendelet céljára és tartalmára tekintettel, amelyek szerint tilos a lakóhellyel kapcsolatos követelmény előírása, és az uniós polgárok, valamint a munkavállalók szabadon mozoghatnak, a tagállamok főszabály szerint megtagadhatják-e az említett lehetőség kihasználását, és szorítkozhatnak-e arra, hogy e lehetőséggel konkrétan csak különleges körülmények között élnek. Végezetül, amennyiben erre a kérdésre ismét nemleges választ kell adni, a kérdést előterjesztő bíróságban az a kérdés merült fel, hogy a tagállamoknak hogyan kell élniük ezzel a lehetőséggel.

25 E körülmények között a Centrale Raad van Beroep (szociális és közszolgálati fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A 883/2004 rendelet 63. és 7. cikkére, a rendelet céljára és tartalmára, valamint a személyek és a munkavállalók szabad mozgására tekintettel lehet-e az említett rendelet 64. cikke (1) bekezdésének c) pontjában biztosított lehetőséggel oly módon élni, hogy a munkanélküli-ellátások exportálási időszakának meghosszabbítása iránti kérelmet főszabály szerint elutasítják, kivéve ha az exportálási időszak meghosszabbítása az Uwv véleménye szerint az adott egyedi ügy különleges körülményei között – például konkrét és bizonyítható elhelyezkedési kilátás fennállása esetén – észszerűen nem tagadható meg?

2) Amennyiben nem, milyen módon kell élniük a tagállamoknak a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének c) pontjában biztosított lehetőséggel?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

26 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések a 883/2004 rendeletnek, és konkrétan annak 64. cikkének az értelmezésére vonatkoznak, mely utóbbi rendelkezés azon feltételeket szabályozza, amelyek mellett az a teljes munkanélküli, aki az illetékes tagállam jogszabályai szerint megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek, és aki munkakeresés céljából egy másik tagállam területére távozik, fenntartja a jogosultságát pénzbeli munkanélküli-ellátásokra.

27 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapjogvita egy olyan holland állampolgár munkanélküli-ellátásokra vonatkozó jogosultságának a fenntartásához kapcsolódik, aki munkakeresés céljából nem egy más tagállamba távozott, hanem egy harmadik országba, nevezetesen a Svájci Államszövetségbe.

28 Az EK-Svájc-megállapodás 8. cikke értelmében a szerződő felek a II. mellékletnek megfelelően rendelkezéseket fogadnak el a szociális biztonsági rendszerek összehangolásáról, különösen az alkalmazandó jogi előírások meghatározása, és a juttatásoknak a szerződő felek felségterületén lakóhellyel rendelkező személyek részére való folyósítása érdekében. Márpedig az EK-Svájc-megállapodás II. melléklete A. szakaszának 1. pontja előírja a szerződő felek között a 883/2004 rendelet alkalmazását. Ezért, és mivel az említett melléklet 1. cikkének (2) bekezdése szerint „[a] »tagállam(ok)« kifejezést az e melléklet A. szakaszában hivatkozott jogi aktusokban úgy kell értelmezni, hogy abba az Európai Unió vonatkozó jogi aktusai által meghatározott államok mellett Svájc is beletartozik”, e rendelet rendelkezései a Svájci Államszövetségre is kiterjednek.

29 E körülmények között az alapügy felperesének a helyzete, mely felperes a munkanélküli-ellátásokra vonatkozó holland szabályozás hatálya alatt álló tagállami állampolgár, aki Svájcba távozik abból a célból, hogy ott munkát keressen, a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozik.

Az első kérdésről

30 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti intézkedés, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely az illetékes intézmény számára azt írja elő, hogy főszabály szerint utasítson el minden olyan kérelmet, amelyet a munkanélküli-ellátások

exportálási időszakának a három hónapot meghaladó időszakra való meghosszabbítása iránt terjesztettek elő, kivéve ha az említett intézmény úgy véli, hogy e kérelem elutasítása észszerűtlen eredményhez vezetne.

31 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 883/2004 rendelet (4) és (45) preambulumbekezdése szerint e rendelet célja a tagállamokban alkalmazott szociális biztonsági rendszerek összehangolása a személyek szabad mozgása hatékony gyakorlásának a biztosítása érdekében. E rendelet modernizálta és egyszerűsítette az 1408/71 rendeletben foglalt szabályokat, miközben megőrizte az utóbbi rendelet célját.

32 Amint az a 883/2004 rendelet 64. cikkének (1) bekezdéséből következik, az a teljes munkanélküli, aki az illetékes tagállam jogszabályai szerint megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek, és aki munkakeresés céljából egy másik tagállam területére távozik, fenntartja a jogosultságát pénzbeli munkanélküli-ellátásokra az ugyanebben a cikkben felsorolt feltételek és korlátozások mellett.

33 Konkrétan az említett rendelet 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának első része azt írja elő, hogy az ellátásra való jogosultság három hónapig „áll fenn” attól a naptól számítva, amikor az érintett személy megszűnt az általa elhagyott tagállam foglalkoztatási szolgálata rendelkezésére állni, feltéve, hogy az ellátások időtartama nem haladja meg az utóbbi tagállam jogszabályai szerint neki járó ellátások időtartamát. A 64. cikk (1) bekezdése c) pontjának második része ezzel szemben azt írja elő, hogy az illetékes szolgálatok vagy intézmények ezt a három hónapos időszakot legfeljebb hat hónapra „hosszabbíthatják meg”.

34 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (2016. november 8-i Ognyanov ítélet, C-554/14, EU:C:2016:835, 31. pont).

35 A 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdése c) pontja első részének szövegét illetően meg kell állapítani, hogy abból egyértelműen kitűnik, hogy a munkanélküli-ellátások három hónapos időtartamra biztosítottak azon teljes munkanélküli számára, aki munkakeresés céljából egy másik tagállam területére távozik. E tekintetben a Bíróság az 1408/71 rendelet 69. cikke vonatkozásában, amely a 883/2004 rendelet 64. cikkét megelőző rendelkezés, már megállapította, hogy e rendelkezések közül az előbbi a munkanélküli munkavállalónak lehetőséget nyújt arra, hogy egy határozott időtartamra egy más tagállamban való munkakeresés céljából kivonja magát a különböző nemzeti szabályozásokban előírt, az illetékes állam foglalkoztatási szolgálatainak a rendelkezésére állásra vonatkozó kötelezettség alól anélkül, hogy elveszítené ezen állam tekintetében a munkanélküli-ellátásokra való jogosultságát (1980. június 19-i Testa és társai ítélet, 41/79, 121/79 és 796/79, EU:C:1980:163, 4. pont; 2002. február 21-i Rydergård ítélet, C-215/00, EU:C:2002:111, 17. pont).

36 Ami a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának második részét illeti, az azt írja elő, hogy a kérdéses időszakot az illetékes szolgálatok vagy intézmények legfeljebb hat hónapra „meghosszabbíthatják”.

37 E tekintetben, amint azt a holland, a dán, a svéd és a norvég kormány az írásbeli észrevételeiben megállapítja, a „meghosszabbíthatják” kifejezés alkalmazásából az következik, hogy e rendelkezés nem teszi kötelezővé az illetékes intézmények számára, hogy legfeljebb hat hónapos időszakra hosszabbítsák meg azt az időszakot, amelynek során a teljes munkanélküli, munkakeresés céljából más tagállamba távozó személy számára nyújtott munkanélküli-ellátások fennmaradnak.

38 Ezenfelül, amint azt a tárgyaláson valamennyi beavatkozó fél megjegyezte, az e rendelkezés elfogadásához vezető előkészítő munkálatok, amint azt a főtanácsnok az indítványának a 34. pontjában megállapította, egyértelművé teszik, hogy a Bizottság azon eredeti javaslata tekintetében, amely a hat

hónapos exportálási időszakot kötelezővé kívánta tenni, nem állt fenn az Európai Unió Tanácsának a hozzájárulása, és a tagállamok a későbbiekben végül megegyeztek abban a megfogalmazásban, amely a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának második részében olvasható.

39 Ami azt a kontextust illeti, amelybe a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének c) pontja illeszkedik, meg kell állapítani, hogy egyrészt e rendelet 64. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerint a munkanélküli-ellátásokat az illetékes intézmény nyújtja az általa alkalmazott jogszabályoknak megfelelően és saját költségére.

40 Másrészt az említett rendelet 64. cikkének (2) bekezdéséből az következik, hogy ha az érintett személy az illetékes tagállamba nem tér vissza azon időszak lejártakor vagy azt megelőzően, amelynek során e rendelet 64. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján ellátásokra jogosult, mely időszak nevezetesen három hónap, vagy amennyiben ezen időszakot az illetékes intézmények meghosszabbítják, legfeljebb hat hónap, e személy elveszíti az illetékes tagállam jogszabályai szerinti ellátásra való teljes jogosultságot, és kivételes esetben az említett intézmények engedélyezhetik az érintett személy későbbi visszatérését a jogosultság elvesztése nélkül.

41 Márpedig, amint azt a főtanácsnok az indítványának az 55. pontjában megállapította, e rendelkezés többek között lehetővé teszi az illetékes intézmények számára, hogy azt a három hónapos időszakot, amelynek során az érintett személy jogosult az ellátásokra, „kivételes esetben” meghosszabbítsák annak elkerülése érdekében, hogy az ellátásra való jogosultságnak az ezen időszak lejártát követő késedelmes visszatérés esetén való teljes elveszítése ne vezessen aránytalan eredményhez. Ez a lehetőség megerősíti, hogy a munkanélküli-ellátások exportálási időszaka korlátozható három hónapra, és az illetékes intézmények nem kötelesek a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának második része alapján arra, hogy ezen időszakot legfeljebb hat hónapra meghosszabbítsák.

42 Ezt a következtetést alátámasztja az a körülmény is, amely szerint a 883/2004 rendelet nem határozza meg azokat a feltételeket, amelyek mellett az a teljes munkavállaló, aki munkakeresés céljából más tagállamba távozik, az említett időszaknak a három hónapot meghaladó időszakra való meghosszabbításában részesülhet.

43 Ami a 883/2004 rendelet célját illeti, amint arra a jelen ítélet 31. pontja emlékeztetett, e rendelet célja a tagállamokban alkalmazott szociális biztonsági rendszerek összehangolása a szabad mozgás hatékony gyakorlásának a biztosítása érdekében.

44 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy e rendelet nem alakítja ki a szociális biztonság egységes rendszerét, hanem fenntartja a különböző nemzeti rendszereket, és egyetlen célja e rendszerek összehangolásának biztosítása a személyek szabad mozgása hatékony gyakorlásának biztosítása érdekében. Az említett rendelet tehát fenntartja a különböző rendszereket, különböző követeléseket idézve elő ezzel azon különféle intézményekkel szemben, amelyek tekintetében az ellátásra jogosultakat a belső jog vagy szükség esetén az uniós joggal kiegészített belső jog alapján közvetlen jogosultság illeti meg (lásd ebben az értelemben: 2013. szeptember 19-i Brey ítélet, C-140/12, EU:C:2013:565, 43. pont; 2016. június 14-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet, C-308/14, EU:C:2016:436, 67. pont).

45 Ezenfelül meg kell állapítani, hogy az 1408/71 rendelet alkalmazásának időszaka során a Bíróság már megállapította, hogy a munkanélküli-ellátásokra való jogosultságnak a három hónapos időszakon keresztül való fenntartása hozzájárul a munkavállalók szabad mozgásának a biztosításához (lásd ebben az értelemben: 1980. június 19-i Testa és társai ítélet, 41/79, 121/79 és 796/79, EU:C:1980:163, 14. pont). Márpedig ezt a következtetést kell levonni a 883/2004 rendeletet érintően is, mivel az azonfelül, hogy biztosítja a munkanélküli-ellátások három hónapos exportálását, lehetővé teszi ezen időszaknak a legfeljebb hat hónapra való meghosszabbítását is.

46 Következésképpen a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének c) pontja a munkanélküli-ellátások exportálását csupán három hónapos időszakra biztosítja, lehetővé téve azonban a nemzeti jog alapján az említett időszaknak a legfeljebb hat hónapra való meghosszabbítását.

47 Ezt az értelmezést nem vonja kétségbe a lakóhelyre vonatkozó szabályok alóli mentesség elve sem, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésében hivatkozik, és amelyet a 883/2004 rendelet 7. cikke ír elő.

48 Ebből a cikkből, és különösen a „[883/2004] rendelet eltérő rendelkezéseinek hiányában” kifejezésből az következik, hogy e rendelet olyan különös rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a lakóhelyre vonatkozó szabályok alóli mentesség elvét lerontják. Ez a helyzet az említett rendelet 63. cikkével, amelynek címe „[a] lakóhelyhez kapcsolódó szabályok alóli mentességre vonatkozó különös rendelkezések”, és amely azon teljes munkanélküli helyzetére vonatkozóan, aki az illetékes tagállam jogszabályai szerint megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek, és aki egy másik tagállam területére távozik, azt írja elő, hogy a lakóhelyhez kapcsolódó szabályok alóli mentesség csak az e rendelet 64. cikkében előírt esetekben, és az ott meghatározott korlátok között alkalmazandó.

49 Amint azt a dán, a svéd és a norvég kormány a tárgyalás során állította, a 883/2004 rendelt 7. cikkének, 63. cikkének, valamint 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának az együttes olvasatából egyértelműen kitűnik, hogy a munkakeresés céljából más tagállamba távozó, teljes munkanélküli személy munkanélküli-ellátásainak az exportálhatósága biztosított egyrészt a rendelet 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának első részében előírt három hónapos időszak alatt, és másrészt adott esetben a legfeljebb hat hónapig terjedő későbbi időszak során abban az esetben, ha az érintett az adott tagállam nemzeti joga alapján részesült a három hónapos időszak meghosszabbításában.

50 Ezenfelül, amint azt a főtanácsnok az indítványának a 80. és 81. pontjában lényegében megállapította, az azon tagállamok rendszerei és intézkedései közötti eltérések, amelyek éltek a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának második részében előírt lehetőséggel, nem tekinthetők a munkavállalók szabad mozgása korlátozásainak, mivel az EUMSZ 48. cikk a tagállami szabályozások koordinálását írja elő, nem pedig az összehangolását, és az egyes tagállamok szociális biztonsági rendszerei tekintetében fennálló anyagi jogi és eljárásjogi, és ezáltal az e rendszerekben biztosított személyek jogosultságai tekintetében fennálló eltéréseket e rendelkezés nem érinti (lásd ebben az értelemben: 2009. július 16-i von Chamier-Glisczinski ítélet, C-208/07, EU:C:2009:455, 84. pont; 2013. április 11-i Jeltes és társai ítélet, C-443/11, EU:C:2013:224, 43. pont).

51 Ami azokat a kritériumokat illeti, amelyek szerint az illetékes intézmény legfeljebb hat hónapra meghosszabbíthatja a munkanélküli-ellátások exportálási időszakát, hangsúlyozni kell, hogy amennyiben, amint a jelen ügyben is, az érintett tagállam élt a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának második részében foglalt lehetőséggel, az e rendeletben meghatározott kritériumok hiányában az uniós jog tiszteletben tartása mellett el kell fogadnia olyan nemzeti intézkedéseket, amelyek az illetékes intézmény mérlegelési mozgásterét szabályozzák, többek között megállapítva azokat a feltételeket, amelyek mellett a munkanélküli-ellátások exportálási időszakának a három hónapot meghaladó, legfeljebb hat hónapos időszakra való meghosszabbítását biztosítani kell, vagy meg kell tagadni az olyan munkanélküli esetében, aki munkakeresés céljából más tagállamba távozik.

52 A jelen ügyben a Bírósághoz benyújtott iratokban foglalt információkból, valamint a holland kormány által a tárgyaláson előadott pontosításokból az következik, hogy a Holland Királyság először is a szociális és munkaügyi miniszter 2011. januári utasítása alapján lemondott arról, hogy éljen a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdése c) pontjának második részében foglalt lehetőséggel. Másodszor azonban, azt követően, hogy a Rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) az alapügyben hozott 2013. október 2-i ítéletben megállapította, hogy a munkanélküli-ellátások exportálásnak a három hónapot meghaladó időszakra való meghosszabbítására irányuló kérelem elutasítását indokolni kell, az Uwv, azon elvet fenntartva, amely szerint az ilyen kérelemnek nem lehet helyt adni, úgy határozott,

hogy az érintett ügyre jellemző különleges körülmények – többek között a konkrét és bizonyítható elhelyezkedési kilátás fennállása – igazolhatják azt, hogy ilyen kérelemnek helyt adjanak. Konkrétan, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglalt információkból kitűnik, az Uwv azt állapította meg, hogy az ilyen körülmények vizsgálandók abban az esetben, ha az érintett olyan eljárásban vesz részt, amely állást eredményezhet, és amely megkívánja a fogadó tagállamban való tartózkodás meghosszabbítását, vagy ha az érintett benyújtja a munkáltató olyan szándéknyilatkozatát, amely az érintett számára az említett tagállamban való foglalkoztatás valós lehetőségét kínálja.

53 Ilyen körülmények között, amint azt a főtanácsnok az indítványának a 78. pontjában megállapította, a tagállam az uniós jog korlátain belül jár el abban az esetben, ha olyan intézkedéseket fogad el, amelyek alapján a munkanélküli-ellátások exportálási időszakának a legfeljebb hat hónapig való meghosszabbítása csak abban az esetben alkalmazható, ha bizonyos feltételek teljesülnek.

54 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 883/2004 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti intézkedés, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely az illetékes intézmény számára azt írja elő, hogy főszabály szerint utasítson el minden olyan kérelmet, amelyet a munkanélküli-ellátások exportálási időszakának a három hónapot meghaladó időszakra való meghosszabbítása iránt terjesztettek elő, kivéve ha az említett intézmény úgy véli, hogy e kérelem elutasítása észszerűtlen eredményhez vezetne.

A második kérdésről

55 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel a második kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

56 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 64. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti intézkedés, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely az illetékes intézmény számára azt írja elő, hogy főszabály szerint utasítson el minden olyan kérelmet, amelyet a munkanélküli-ellátások exportálási időszakának a három hónapot meghaladó időszakra való meghosszabbítása iránt terjesztettek elő, kivéve ha az említett intézmény úgy véli, hogy e kérelem elutasítása észszerűtlen eredményhez vezetne.

Aláírások

i — jelen szöveg 44. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.